

Agata Tatarenko

Aktywny i wiarygodny partner: inauguracja prezydentury Petra Pavla

Petr Pavel, wybrany na prezydenta Republiki Czeskiej 28 stycznia 2023 r., w dniu 9 marca złożył przysięgę na Zamku Praskim. Uroczystości pod wieloma względami miały charakter symboliczny. Zapowiadały zmiany w sprawowaniu urzędu prezydenta przez Petra Pavla w stosunku do jego poprzednika Miloša Zemana. O tym, że Petr Pavel zamierza wyraźnie odciąć się od okresu prezydentury Zemana, świadczy również krąg doradców, których powołał.

Uroczystości inauguracyjne. 9 marca 2023 r. na Zamku Praskim, w siedzibie prezydenta Republiki Czeskiej, odbyła się inauguracja prezydentury Petra Pavla. W uroczystościach wzięli udział m.in. poprzednicy Pavla, Miloš Zeman i Václav Klaus, oraz wdowa po Václavie Havlu – Dagmar Havlová. Pod zamkiem zgromadziło się około 2 tys. osób. W przemówieniu inauguracyjnym Pavel zapowiedział ogłoszenie planu działań na najbliższe 100 dni. Wśród planowanych zadań znalazły się uzdrowienie finansów publicznych oraz wzmożona aktywność Republiki Czeskiej na arenie międzynarodowej, zwłaszcza w zakresie łączenia partnerów o podobnym sposobie myślenia i wielkości, czym Pavel nawiązał do Europy Środkowej. W przemówieniu nie zabrakło również odwołań do sytuacji w Ukrainie. Zdaniem Pavla, zjednoczona Europa Środkowa powinna dalej pomagać Ukrainie nie tylko z powodu podobnych doświadczeń historycznych z udziałem Rosji, ale także z uwagi na własne interesy w zakresie bezpieczeństwa.

W czasie inauguracji nie zabrakło akcentów symbolicznych. Zgromadzonej przed zamkiem publiczności Pavel zaprezentował z balkonu zrekonstruowany prezydencki sztandar. Weksylium zostało skradzione w 2015 r., podczas prezydentury Miloša Zemana, na znak protestu wobec jego polityki. Dokonali tego aktywiści z ugrupowania „Precz stąd” (*Ztohoven*), którzy w miejsce sztandaru powiesili czerwone spodenki gimnastyczne. Sam sztandar pocięto na 1152 kawałki i rozesłano do różnych miejsc w Republice Czeskiej. Gest Pavla można odczytać w kategoriach wiary w to, że czeskie społeczeństwo, wbrew obiegowej opinii, nie jest podzielone. Wątek ten pojawił się również w przemówieniu prezydenta. Innym symbolicznym gestem było przejście Pavla wśród historycznych pocztów sztandarowych od głównej bramy Zamku Praskiego do pomnika pierwszego prezydenta Czechosłowacji Tomáša Garrigue Masaryka. Oficjalne uroczystości zakończył ceremoniał w archikatedrze Świętych Wita, Waclawa i Wojciecha, z udziałem przedstawicieli Kościołów chrześcijańskich oraz federacji gmin żydowskich.

W czasie inauguracji na ulicach Pragi, w okolicy Hradczan, odbyła się parada motocyklowa, w której wzięło udział ok. 200 uczestników. Był to wyraz poparcia dla Petra Pavla, aktywnego motocyklisty.

Uroczystości inauguracyjne obfitowały w szereg gestów, które w symboliczny sposób obwieszczały początek nowej epoki na Zamku Praskim. W praktycznym wymiarze pokazują to profile członków zespołu prezydenta Petra Pavla.

Na stanowisko szefa Kancelarii Prezydenta Republiki Czeskiej Petr Pavel mianował Janę Vohralíkovą, która w przeszłości pełniła różne funkcje kierownicze w sektorze non profit, biznesie, środowisku akademickim oraz administracji publicznej. Jej zdaniem, to właśnie połączenie tych sektorów stanowi solidny fundament zdrowego społeczeństwa. W przeszłości Vohralíková pracowała m.in. w Ministerstwie Informatyki i Ministerstwie Kultury. Od 2019 r. do lutego 2023 r. była dyrektorką Biura Senatu. W związku z pełnieniem tej funkcji została oskarżona o nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych. Według ustaleń gazety „Hospodářské noviny”, w niektórych organizowanych przetargach nie uwzględniono wystarczającej liczby zainteresowanych, w innych nie przestrzegano wymagań w zakresie dokumentacji. Weryfikacją tych zarzutów zajęła się czeska Najwyższa Izba Kontroli (Nejvyšší kontrolní úřad, NKÚ). Vohralíkovou posądzano również o nadużycia w kierowaniu zespołem.

W czasie, gdy była dyrektorką, z Biura Senatu odeszło szereg osób. Nowa szefowa Kancelarii Prezydenta tłumaczyła to zmianami organizacyjnymi oraz powodami prywatnymi zainteresowanych (odejściem na emeryturę, zmianami rodzinnymi).

Stanowisko rzecznika prasowego prezydenta Republiki Czeskiej objęła Markéta Řeháková, czeska dziennikarka i analityczka ds. bezpieczeństwa, specjalizująca się w dezinformacji i rosyjskiej propagandzie. Z ekipą Pavla związana jest co najmniej od maja 2022 r., kiedy to rozpoczęła pracę jako kierowniczka ds. komunikacji w inicjatywie „Razem Silniejsi”¹. Řeháková zapowiedziała znaczącą zmianę w komunikacji obecnego prezydenta Republiki Czeskiej w stosunku do jego poprzednika. Głównymi kanałami komunikacji Petra Pavla będą media społecznościowe, w których zamieszczane będą jego własne wypowiedzi i komentarze. Z kolei oficjalne oświadczenia, szczegóły dotyczące programu prezydenta oraz linki do jego wystąpień w mediach będą publikowane na kontach rzecznika prasowego. W ramach otwarcia Zamku Praskiego na społeczeństwo Markéta Řeháková zapowiedziała kontynuację regularnych, cotygodniowych konferencji prasowych ze sporadycznym udziałem prezydenta Pavla. Może to wskazywać na wzorowanie strategii komunikacyjnych czeskiego prezydenta na schematach Białego Domu. Petr Pavel już w czasie kampanii wyborczej pokazał, że bardzo swobodnie porusza się w mediach społecznościowych. Jako jeden z niewielu polityków aktywnie komunikował się z odbiorcami za pomocą Twittera lub Facebooka, ale także nastawionego na komunikację wizualną Instagrama, którego użytkownikami są przede wszystkim młodzi ludzie w wieku 18-34 lata. Řeháková chce dotrzeć do młodszych pokoleń również za pomocą influencerów działających na portalu YouTube. Taki sposób komunikacji wykorzystuje z kolei Emmanuel Macron.

Funkcję dyrektorki ds. bezpieczeństwa w Kancelarii Prezydenta objęła Mlada Princová, prawniczka i ekspertka w zakresie bezpieczeństwa. W przeszłości pracowała w czeskim Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa, skąd przeszła do Urzędu ds. Kontaktów Zagranicznych i Informacji (Úřad pro zahraniční styky a informace, ÚZSI), gdzie była zastępczynią szefa wywiadu cywilnego. Kierowała częścią analityczną biura i była odpowiedzialna za ocenę zebranych informacji. Do jej zadań w zakresie nowej funkcji będzie należało wykonywanie czynności z zakresu ochrony informacji niejawnych i zarządzania kryzysowego.

Na stanowisko dyrektora ds. protokołu Kancelarii Prezydenta Republiki Czeskiej Pavel powołał Tomáša Pernický’ego, doświadczonego dyplomatę, byłego ambasadora Republiki Czeskiej w Gruzji i na Białorusi. Kierował on również protokołem dyplomatycznym w MSZ. Do jego zadań będzie należała przede wszystkim organizacja zarówno wyjazdów zagranicznych prezydenta, jak i wizyt zagranicznych przyjmowanych przez Pavla w Czechach. Z uwagi na reprezentacyjne funkcje urzędu prezydenta Republiki Czeskiej jego rola będzie jedną z kluczowych.

Dyrektorem Departamentu Polityki Wewnętrznej Kancelarii Prezydenta Republiki Czeskiej został Tomáš Lebeda, uznany politolog z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu. W czasie nominacji na stanowisko prezydent Pavel wskazał na jego wieloletnie doświadczenie w monitorowaniu czeskiej polityki oraz umiejętność zrozumiałego opisywania i wyjaśniania bieżących problemów. Stanowisko, które objął Lebeda, wymaga rekonstrukcji. Departament Polityki Wewnętrznej istniał za rządów Václava Havla, następnie został połączony z Departamentem Polityki Zagranicznej. Wyodrębnienie go świadczy o tym, że Pavel zamierza aktywnie włączyć się w debatę w zakresie polityki wewnętrznej, mimo że kompetencje prezydenckie w tym zakresie są raczej ograniczone.

Dyrektorem Departamentu Polityki Zagranicznej Kancelarii Prezydenta Republiki Czeskiej został Jaroslav Zajíček, obecnie zastępca stałego przedstawiciela Republiki Czeskiej przy UE i stały przedstawiciel przy COREPER I. Był on członkiem Zespołu Negocjacyjnego ds. Akcesji do Unii Europejskiej jako sekretarz Gabinetu Głównego Negocjatora Czech. Jest doświadczonym dyplomatą, pracował w Ambasadzie Republiki Czeskiej w Brukseli oraz w Ambasadzie Republiki Czeskiej w Waszyngtonie. Można wnioskować, że jednym z głównych

¹ Inicjatywa „Razem Silniejsi”, założona wiosną 2020 r. przez Petra Pavla, pierwotnie miała za zadanie zbiórkę pieniędzy na rzecz pomocy ludziom zmagającym się kryzysem wynikającym z pandemii COVID-19, następnie – opracowywanie zaleceń dotyczących zarządzania kryzysowego w Republice Czeskiej.

zadań zespołu pod kierownictwem Zajíčka w najbliższym czasie będzie organizacja wizyty prezydenta Pavla w USA. Jego kompetencje będą przydatne również w zakresie obsadzania wolnych stanowisk ambasadorów Republiki Czeskiej.

Kierownikiem zespołu doradców prezydenta Pavla będzie Tomáš Richter. Po aksamitnej rewolucji pracował w Kancelarii Prezydenta Václava Havla, następnie w branży hotelarskiej (jest właścicielem hotelu w Mariańskich Łaźniach). Jest znany także w środowisku czeskich dziennikarzy. Współpracował z Petrem Pavlem w czasie jego kampanii wyborczej.

Wnioski. Zespół powołany przez Pavla jest bardzo różnorodny. Znajdują się w nim zarówno osoby o bogatym doświadczeniu w pracy w administracji publicznej, jak i przedstawiciele środowisk akademickich oraz biznesu. Zauważalny jest wyraźny nacisk na ekspertów i ekspertki w zakresie bezpieczeństwa, co w obecnej sytuacji międzynarodowej jest zupełnie uzasadnione. W zakresie polityki zagranicznej wyraźnie dostrzegalna jest równowaga pomiędzy dyplomatami specjalizującymi się w zagadnieniach i państwach wschodnich oraz w problematyce związanej z UE i USA. Uroczystości inauguracyjne, podobnie jak wybór doradców, pokazały, że Petr Pavel w trakcie swojej prezydentury będzie się odwoływał do wizji Václava Havla – wychodzenia poza ścisłe kompetencje prezydenta w celu aktywnego kształtowania polityki wewnętrznej i zagranicznej.